

Lausunto

29.09.2022

Asia: VN/22156/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Tiilikkajärven kansallispuiston laajentamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto Tiilikkajärven kansallispuiston laajennussuunnitelmasta

Tiilikkajärven kansallispuiston laajentamisesta Pohjois-Savon maakunnassa tehtiin esitys, jota työstiin noin kahden vuoden ajan. Laajennuksesta on nyt olemassa lausunnolla oleva hallituksen esitys, jossa ehdotetaan säädettäväksi laki Tiilikkajärven kansallispuiston laajentamisesta. Esityksessä Tiilikkajärven kansallispuistoon liitettäisiin noin 2472 hehtaaria valtion omistuksessa olevia maita Rautavaaran kunnassa.

Yleistä

Metsästäjäliiton mielestä kansallispuistot ovat sinänsä tärkeitä koskemattoman luonnon säilyttäjiä, kunhan alueen virkistyskäyttömuodot sovitetaan yhteen järkevästi. Etelä-Suomen kansallispuistoissa on nykyisin perusasetelmana, että vain hirvenajo alueen läpi sallitaan, mutta käytännössä varsinaista metsästystä ei voida harjoittaa. Lisäksi Metsähallituksen erillisellä luvalla voi olla mahdollisuus harjoittaa vierasperäisten lajien poistoa. Kaikki muu metsästys on siten kielletty ilman järkeviä perusteita. Tätä Metsästäjäliitto ei voi hyväksyä. Metsästyksen tulisi liiton mielestä olla kansallispuistossa lähtökohtaisesti sallittua silloin kun se ei vaaranna alueen suojelutarkoitusta.

Nykytila

Nykyisen Tiilikkajärven kansallispuiston (n. 3500 ha) alueella vain hirvenajo on sallittua. Kaikki muu metsästys on käytännössä kielletty. Hallituksen esityksessä Tiilikkajärven kansallispuistoon liitettäisiin noin 2472 hehtaaria valtion omistuksessa olevia maita Rautavaaran kunnassa. Tämä laajentaisi kansallispuistoa ja samalla metsästyskieltoaluetta merkittävästi.

Esitetty laajennus Tiilikkajärven kansallispuistoon on melko sirpalemainen ja polvekkeinen. Esityksen keskeisenä tarkoituksena on saada käytävä kansallispuiston ja Metsäkartanon välille. Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan siihen on muitakin mahdollisuuksia ilman kansallispuiston laajentamista. Nykyisen kansallispuiston lisäksi on suunnitellulla alueella Natura-alueita, jotka ovat liiton näkemyksen mukaan täysin riittäviä alueen luontoarvojen turvaamiseksi jo nykyisellä statuksellaan.

Esityksen kohteena olevilla alueilla on voitu aiemmin metsästää. Metsästys kuitenkin päättyisi hirvieläinten, pienriistan, ilveksen ja karhun osalta esitetyllä laajennusalueella. Metsästäjäliiton mielestä metsästyksen mahdollisimman laaja jatkuminen nyt esitetyillä alueilla on välttämätöntä muun muassa luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja runsastuessaan mahdollista vahinkoa tuottavien lajien hallinnan näkökulmasta. Kestävä metsästys on muiden luonnonkäyttömuotojen kanssa yhdenvertaisena tärkeä osa virkistystä ja maakunnan kulttuuriperintöä.

Nykyisin on olemassa lukuisia hyviä esimerkkejä siitä, miten metsästys ja muu virkistyskäyttö ovat suojelualueilla hyvin yhteensovittavissa. Kysymys on lähinnä yhteisestä tahtotilasta. Muu virkistyskäyttö suojelualueilla tapahtuu pääsääntöisesti alkukesästä alkusyksyyn, pääsääntöisesti viikonloppuisin. Lisäksi suuri osa esitetyistä suojeltavista alueista ei ole maantieteellisen sijaintinsa vuoksi vilkkaan virkistyskäytön piirissä, joten ristiriitoja metsästyksen sovittamisessa muiden käyttömuotojen kanssa ei käytännössä ole.

Alueen metsästyseuroille merkittäviä menetyksiä laajennuksista

Metsästäjäliitto on jäsenseurojensa (n. 2700 kpl) valtakunnallinen edunvalvoja. Seuroilta tulleen palautteen perusteella paikalliset seurat ovat menettämässä merkittävästi metsästysmahdollisuuksia alueella. Myös metsästysalueiden pirstoutuminen vaikeuttaa metsästyseuroilla etenkin suurriistajahtia tilanteissa, joissa esimerkiksi suojelualueen pieni kaistale halkaisee muuten yhtenäisen alueen.

Metsästyseurat ovat lähettäneet Metsästäjäliitolle näkemyksiään suunnitellusta kansallispuiston laajennuksesta ja sen vaikutuksista. Seuraavassa heidän ajatuksiaan asiasta:

Laajennuksen vaikutus olisi merkittäväntä ennen kaikkea hirvenmetsästyksen, sillä käytännössä se loppuisi alueella kokonaan. Hirvenajo pois alueelta ilman mahdollisuutta ampua, on kyseisillä erämaisilla alueilla seurojen mukaan ”yhtä tyhjän kanssa”. Metsästyseurojen jäsenet ovat lunastaneet suunniteltuun alueeseen aiemmin muun muassa kanalintulupia, mutta jatkossa sekin metsästysmuoto loppuisi laajennuksen kohteena olevilla alueilla. Metsästysmatkoilla käytetään kuitenkin metsästyseurojen jäsenten ja muiden metsästäjien merkittäviä summia vuositasolla, mikä osaltaan auttaisi palvelujen kehittämisessä sekä säilymisessä Rautavaaran kunnassa.

Metsästyksen on vuosittain lyhyt ajanjakso, noin 3 kuukautta, ajoittuen pääosin syyskuun puolivälistä joulukuun loppuun. Tänä aikana luontoretkeily on ollut alueella hyvin vähäistä alueella, sillä lumi tulee korkeuseroista johtuen aikaisemmin ja lunta tulee myös runsaasti - usein jo loka-marraskuun taitteessa. Näin metsästyksen luoma palveluiden kysyntä ja sen tuottama tulovirta kunnan palvelusektorille on vuoden viime kuukausina aikana merkittävä.

Jo nykyiseen suojelualueverkostoon satsaamalla on alueen kiinnostavuus nostettavissa uudelle tasolle. Alueelle voitaisiin perustaa kunnan tai Metsähallituksen johdolla retkeily- ja eräalue, joka sallisi edelleen myös metsästyksen mutta olisi alueelle tehtävien investointien avulla kiinnostava laajasti myös retkeilijöille. Eräänä mielenkiintoisena kohteena voisi toimia Pohjois-Savon korkein vaara Maanselänmäki (320 m merenpinnan yläpuolella). Alueella olisi paljon historiaa kerrottavana myös vaara/savutupa-asutuksesta ja metsäsavotoista. Alueelta löytyy myös mielenkiintoisia geologisia kohteita.

Tietyillä metsästyseurojen alueilla pelkkä hirven ajo on käytännössä mahdotonta, koska hirvien pakoreitit suuntautuvat kohti nykyistä kansallispuistoa. Seuran jäsenet ovat investoineet rakentamalla erämökkejä sekä hankkimalleen että vuokratontille. Nämä sijoitukset ovat sitoneet seuraa tiukemmin paikkakunnalle. Vierailut Rautavaaralla eivät rajoitu pelkästään metsästykskauteen, vaan paikkakunnan palvelut ovat ahkerassa käytössä ympäri vuoden.

Parempi vaihtoehto rauhoitukselle olisi metsästyseurojen mielestä esimerkiksi metsästyksen aloitusajan siirtäminen 1.10. alkavaksi, jolloin ruska-aika on jo ohi ja turistiretkeily vähentynyt olemattomiin.

Metsästyksen edistää hyväksyttävyyttä ja monimuotoisuutta

Metsästyksen tulee Metsästäjäliiton mielestä suojelualueella sallia, jos se ei vaaranna suojeltavan alueen perustamistarkoitusta tai aiheuta haittaa alueen muulle käytölle. Tiilikjärven kansallispuistossa tilanne on juuri kuvatun kaltainen, eli metsästyksen salliminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta eikä haittaa alueen muuta käyttöä. Perustettavilla alueilla suojellaan etupäässä eri luontotyyppisiä metsästyksen ei voida katsoa millään muotoa haittaavan niiden

suojelua. Metsästys sijoittuu ajankohdallisesti syksyyn ja talveen siten, että se ei haittaa muuta virkistyskäyttöä.

Metsästäjien näkökulmasta myös riistan- ja luonnonhoitotöiden rajoittamiseen tai kieltäminen nähdään epätoivottuna kehityksenä. Luonnon monimuotoisuutta palvelevat riistapellot ja lukuisat kosteikot ovat syntyneet maahamme metsästäjien tekeminä. Riistanhoitotöihin kuuluva vesilintujen pönttöjen ja muiden pesimälaitteiden rakentaminen, vieminen maastoon ja huoltaminen on tutkitusti todettu keino edistää vesilintujen poikastuottoa.

Lopuksi

Kuten metsästysseurojen esille tuomista huolenaiheista voi huomata, metsästäjät ovat aidosti huolissaan harrastuksensa jatkosta ja säilymisestä jälkipolville, kuin myös luonnon hyvinvoinnista. Metsästäjäliito haluaa muistuttaa, että on erittäin tärkeää, että paikallisten metsästäjien kanssa keskustellaan ja kerrotaan jo mahdollisimman varhain suojelun yksityiskohtaisista vaikutuksista metsästyksen järjestelyihin alueella. Näin parhaiten vältetään epätietoisuuden ja epävarmuuden aiheuttamalta negatiivisuudelta ja suojelualueiden hyväksyttävyyttä saadaan yhteiskunnallisesti paremmalle tasolle. Se on kaikkien osapuolten etu.

Riihimäellä 29.9.2022

Ere Grenfors

Luonnon- ja riistanhoitopäällikkö

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITTO – FINLANDS JÄGARFÖRBUND R.Y.

Grenfors Ere
Suomen Metsästäjäliitto

